

Rautakautinen löytöpaikka, II.

Peruskartta 2113 10 Pehkijärvi

Koordinaatit $x=6743\ 50$, $y=2490\ 52$, $z=100-102.5$

kl. Kankainen

tl. Kankainen

om. Erica von Frenckell-Surdi (os. Vivica von Frenckell-Bandler, Saaren kartano, 31300 Tammela).

Aikaisemmat löydöt: (KM esihistorian kokoelmat) KM 20510:1-3; KM 23052:1-99; KM 23881:1-31; KM 30594:1-25.

Aikaisemmat tutkimukset:

- Pohjakallio 1983, raunio 1 kaivaus

- Pohjakallio 1986 raunio 8 kaivaus

- fosfaattianalyysi 1986

- ^{14}C ajoitus 300 ± 80 , Su 2292, raunion 8 hiilestä- ^{14}C ajoitus 1315 ± 150 , Ua-10799, raunion 1 keramiikan sisäpinnan ruokakarstasta.- ^{14}C ajoitus: 110 ± 60 , Su-2888, naudan luusta.Kaivaus Tammelan Kankaisissa raunioiden 18 ja 19 välisellä alueella 10.-13.8.1999

Löydöt: (KM historian kokoelmat) KM 99085.

Kaivauskartta 1, rauniokartta.

Valokuvat: F. 7689-7696.

Kankaisten aikaisemmat kaivaukset ovat kohdistuneet raunioihin 1 ja 8 sekä niiden lähiympäristöön.

Esihistoriallisen löytöalueen laajuuden selvittämiseksi nyt tehty koekaivaus suoritettiin edellä mainitusta alueesta noin 160 m lounaaseen olevien raunioiden 18 ja 19 väliselle alueelle. Se on edellisiin kaivauksiin verrattuna selkeästi rantatasanteelta erillään olevan mäen päällystää.

Työ oli osa Forssan yhteislyseon lukiolaisten arkeologian kurssia. Kaivaukseen osallistui 16 oppilasta.

Tutkimusalue oli sammalpeitteistä, ketunleipää, saniaisia ja nuorta pihlajikkoja kasvavaa vanhaa kuusimetsää. Kaivausalue paalutettiin metrin levyisenä raunioiden välille siten, että kartalla ruutu A1 ja A2 ovat rauniota 19 kiertävässä loivassa syvennyksessä ja ruudut A 14-16 sivuavat raunion 18 itäreunaa. Koelinjaa laajennettiin ruuduilla B 3-6 ja C 3-4. Kaivaus käsitti kaikkiaan 24 m² alan.

Turve poistettiin lapiolla ja sen alaisesta humuksesta lähtien kaivaus suoritettiin pelkoilla. Turvekerros humuksen päällä oli niin murenevaista, että turpeen pohjalukemaa ei mitattu, vaan kartalla pintalukeman alla oleva luku tarkoittaa sitä kohtaa, missä humus loppui. Suurin osa löydöistä tuli humuksesta, mineraalimaan ja humuksen rajalta. Vaikka tämä raja on useimpien ruutujen pohjalukema, kaivettiin pelkoilla vielä jonkin verran sen alapuolelta ennen lapiolla suoritettua tarkastusta.

Ruudut A1 ja A2 olivat rauniota 19 kiertävässä syvennyksessä. Ruuduista kaivettiin humus ja vähän mineraalimaata. Kaivausta häiritsi tiheä kuusen juurakko, jota ei poistettu.

Ruudussa A3 alkoi eläinten haudaksi nimeämämme alue, joka ulottui ruutuihin A3-A5. Niiden kohdalla tuli heti turpeen alta esiin palaneita kiviä, palanutta ja kuivaa palamatonta savea, palamattomia eläinten luita ym. löydöksiä. Maaperä oli mustaa, mutta hiiltä oli tuskin ollenkaan. Tällä kohdalla kaivausta laajennettiin ruuduilla B3-6 ja C3-4. Tämä kaivausalue erosi selvästi muista palonjälkien ja runsaampien luulöydösten johdosta.

Kyseessä oli verrattain ohut, 10-15 cm:n vahvuinen kerros, joka kartan pohjalukemiin mennessä oli loppunut ja alla oli koskematonta hiekkamata. Vain ruudun A4 luoteisreunalla jäi vielä kiviä näkyviin. Niitä ei katsottu aiheelliseksi enää kaivaa, sillä silloin kaivausaluetta olisi pitänyt laajentaa ja sitä ei katsottu tarpeelliseksi.

Luiden perusteella tässä ei kuitenkaan ollut kokonaisen eläimen hautaa. Kaivaus suoritettiin muusta alueesta poiketen niin, että kartalla oleva keskimäinen vaakituslukema vastaa löytötasoa. Sen alta kaivettiin vielä kerros kaivauslastoin, mutta siinä ei ollut löytöjä.

Ruuduissa A7-A12 oli vielä palaneen saven aluetta. Ruuduissa A9-A12 niitä oli runsaasti turpeen ja pian sen alla olleen kalliopinnan välissä. Ruuduissa A14-A15 oli humuksenalainen, ilmeisesti viereisestä rauniosta 18 valunut kiveys. Se kaivettiin näkyviin, mutta sitä ei poistettu.

Löydöt

Kaikki löydöt olivat humuksessa tai humuksen ja mineraalimaan rajalla. Löytöinä saatiin talteen lasinpaloja, raudanpalasia, lasitettua ja lasittamatonta keramiikkaa, piin murusia, eläinten hampaita ja luita, savi- eli liitupiipun kappaleita, rautanaula, hevosenkengän naula ja kupariraha. Vaikka löydöt eivät olleet palaneita, tulenpitoon paikalla viittaa runsas palanut savi.

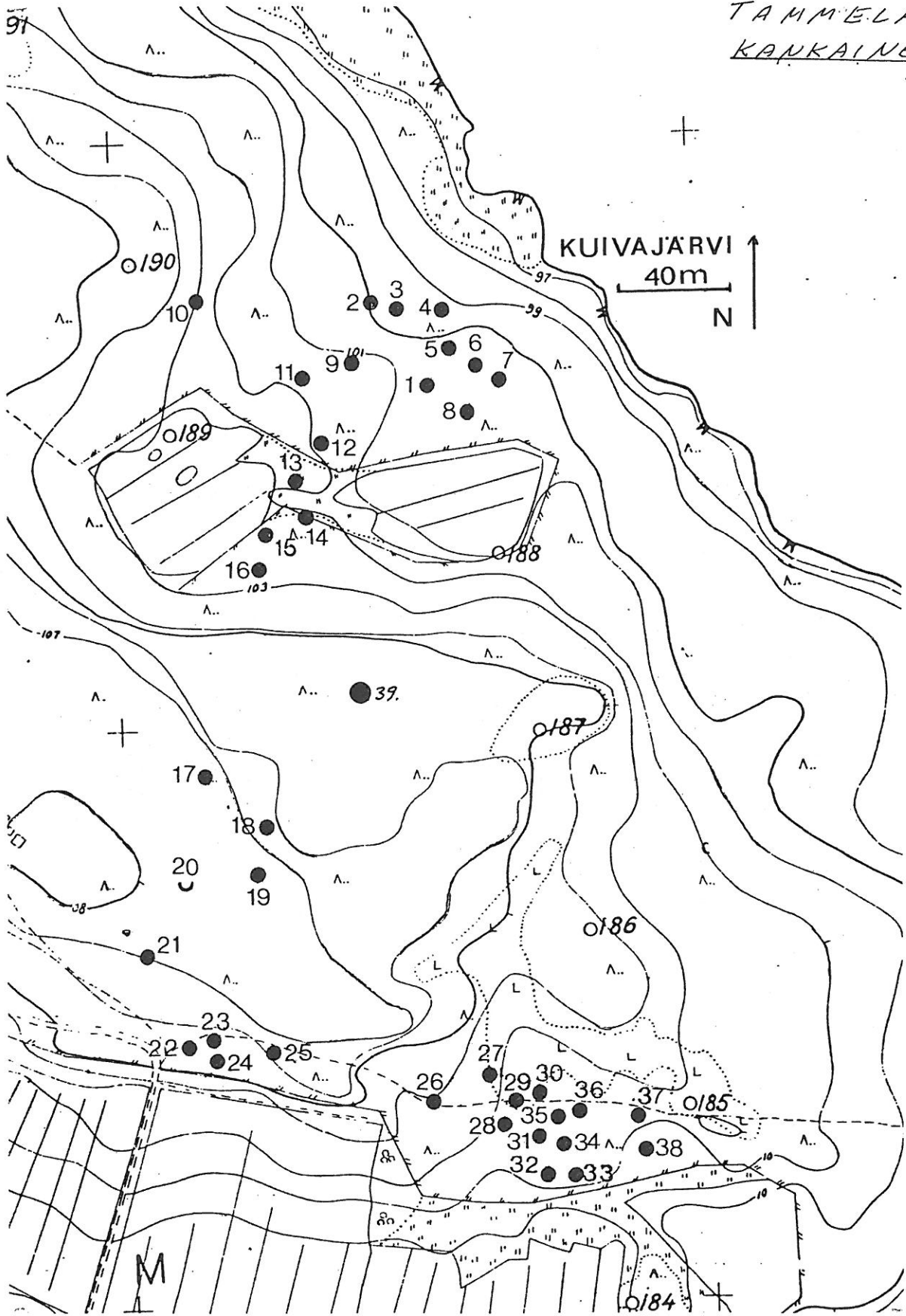
Kokoaisuutena katsoen koekaivauksen perusteella tuntuu siltä kuin löytöaines olisi kaatopaikka-ainesta, joka vailla sen kummempaa järjestelmällisyyttä olisi heitetty metsään tai peltoon. Vain eläimen haudaksi nimetyn alueen kohdalla ruuduissa ABC 34,5,6 palaneet kivet yhdessä muuta aluetta runsaampien palamattomien luiden kanssa voisi olla tekemuodon ripe, mutta yhtä hyvin sekin on muodostunut tarkoituksettomasti.

Kaivaus osoitti kuitenkin selvästi, että Kankaisten raunioissa ja niiden ympäristössä on kyse pitkän ajan kuluessa tapahtuneesta toiminnasta. Kaivauksessa löytynyt kupariraha on aikavälillä 1633-1654 lyöty ruotsalainen 1/4 äyriä.

Forssassa 28.12.1999

KANKAISTEN RAUNIOT

TAMMELA
KANKAINEN
7/1

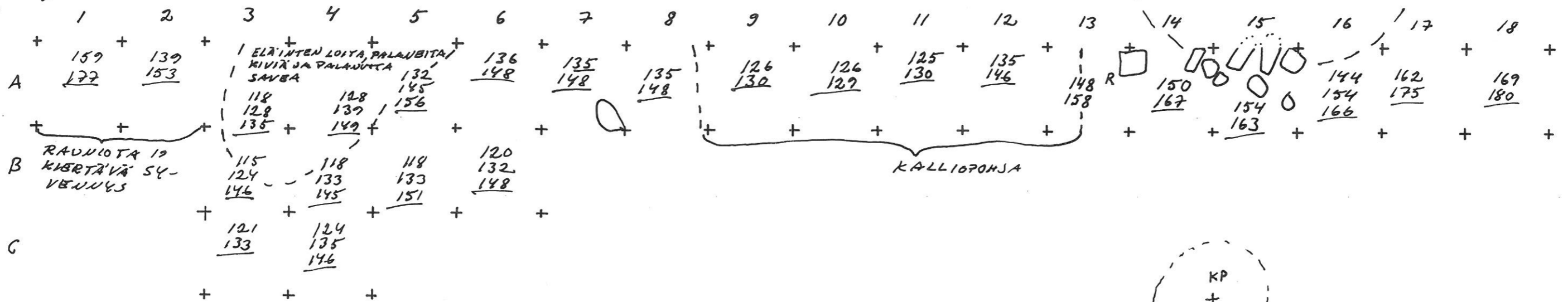

TAMMELA, KANKAINEN
 KOEKAIVAUS 1977
 1:50, KPL 110
 L. POHJAKALLIO
 R RANAN LÖYTOPAIKKA

KAIVAUSKARTTA I.

R19

RAUNIO 18

KP
+

TAMMELA
KANRANEN

31,

K.1.

F.6790.

K1-2. KOEKALVAUSLINJA A, RUUTU A1
KUVAN ISTUIMALLA.

K2.

F.6791.

VALOK. L. FOHJAKALLCO 1999.

TAMMELA
KAUKAINEN
71.

KOEKALVAUSLINJAN
KAIVETAAN RÄU-
NION 18 TUOLETSIS
SA PÄÄSSÄ.
KUVA POKKOISESTA.

K3.
F.6792.

KOEKALVAUSLINJAN
LOUNAISPÄÄ:

K4.
F.6793.

LUITA RUUDUISSA
B3 JA B4.

K5.
F.6794.